

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Бурятия

ГБОУ "Цакирская СОШИ ХЭН"

РАСМОТРЕНО
МО ГЦ

Руководитель МО ГЦ

Хадаева С.Б.
Протокол № 1
от 31.08.2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УР

Цыренова Э.Ц.
Протокол № 1
от 31.08.2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор

Абдуева Н.Б.
Приказ № 132
от 31.08.2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Родная литература»

для 9 класса среднего общего образования
на 2023-2024 учебный год

Составитель: Хадаева Сэсэг Баторовна,
учитель бурятского языка и литературы

с. Цакир 2023

9 класс. Буриад литература. I четверть. 18 сар.

№ п/п	Хэргээгэй сэдэб	Сагай хуу ба ар и	Буриад ажаябуулгын шэвжэ	Хараалагдаһан дүнгүүд			Шалгалтын түхэлүүд	Болзор	
				предметно	личносно	метанредаментно		түсэбоо р	Бодо то байда лаар
1	I. Оролто хэштэл. Литература. Түргэи хүтэй сэлхэлэй байдала оруулдаг үүргэ. Уран зохёол- үгын уран байхан.	1ч.	Индивидуальна хүдэлмэри- Уран зохёол- үгын уран байхан гэйэн статья уншалга. Бүлэгөөр хүдэлмэри – уран зохёол хүтэй сэлхэлэй байдала ямар үүргэ дүүргэнэб гэжэ баталха.	« Уран зохёол- үгын уран байхан » гэйэн мэдэсэ тобишолон онсолдохо.	Шэнэ юумэ мэдэхэ дадал үргэдхэхэ.	Уран зохёолой гол хэрэгсэлын юун болоноб гэйэн асуудалда дэлгэрэнги харюу үгэхэ. жэшээнүүдээр баримталха. (Ород уран зохёол хэрэглэжэ болохо.)	Дэлгэрэнги сээжэ харюу.		
2-3	XVIII-XIX зуун жэлнүүдэй буриад арадай бэшэмэл зохёолнууд. «Тобчи домуг» гэжэ бэшэмэл зохёол тухай. Буриад арал зонингэ	2 ч.	Индивидуальна хүдэлмэри-текст уншаха. Бүлэгөөр хүдэлмэри – бүлэг бүхэн тусхай даабари дүүргэхэ.	«Тобчи домуг» гэжэ бэшэмэл зохёолой автор, удха, жанр, онсо шэнжэ дээрэ тогтожо, зохёолой түсэб танижа бурха.	Буряад арадыг гэгээрүүлхэ хэрэгтэ багшанартай. эрдэмтэдэй. аяналалшалай оруулан үүргэдэ буриад арал анхарал татаха.	Харюугаа тодоор, зүбөөр дамжуулха. гэгээрүүлхэ ажал ябуулагшалай ажабайдал. бэшээн хүдэлмэринүүдэй нь гол удха тобишохоноор	Асуудалда харюу, мэдэсэл бэлдэхэ.		

Класснаа гадуур уншалга. Шираб Нимбусев «Эхын юрөөл» (2 час)

Ц-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг» (7 сар)

Творческо практикум. Ц-Д. Хамаевтай «Ута намарай сээсэг» гэнэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри. (2 час)

Класснаа гадуур уншалга. Балдан Насанович Ябжанов «Эхэ шоно» (2 час)

Хүн ба байгаали. Туужын уянгата үндэһининь.

Даша-Дабаа Жалсараевич Мункоев «Эхэ тухай дуун». (2 час).

Уянгата зохёол.

М.Осодоев «Ууган хүбүүн» (5 сар)

Творческо практикум. М.Осодоевтай «Ууган хүбүүн» гэнэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри. (1 час)

Б.Шойдокөв. «Дайсанай ара талада» (8 сар)

Творческо практикум. Дайн хүнэй ба арад зоной ажабайдалда (1 час)

Уран зохёол бэшэлгэдэ аман зохёолнуудые, арадай хатар наадануудые хэрэглэлгэ.

Б.Эрдынеевэй уран найханай юртэмсэ «Хазаар хара нахал». (3 час)

Арадай дундаһаа гараһайн героие шэнэ ёһоор тайлбарилга. Арад зоной сээси мэргэн ухаан. Аман зохёолой поэтикэ хэрэглэлгэ.

Творческо практикум. (1 час)

Жэл соо үзһинөө бүридхэл. (2 час)

2. Программын байгуулга ба удха

Оролто хэсгээ. Литература, тэрэнэй хүнэй сэдхэлэй байдалда оруулдаг үүргэ. Уран зохёол- үгын уран найхан. (1 час)

XVIII-XIX зуун жэлиүүдэй буряад арадай бэшэмэл зохёолнууд. «Тобчи домуг» гэжэ бэшэмэл зохёол тухай. Буряад арал зониве гэгээрүүлхэ ажаябуулга. А. Игумнов болон бусад гэгээрүүлэгшэд тухай. (2 час)

XX-дохи зуун жэлэй 1-дэхи хахадай буряад литература

Мүнхэ Сарьдаг (Будежаб Цыренович Найдаков) «Саяанда». (2 час)

Д. Дашинимаевай зохёохы зам тухай. «Тоёон» гэхэн шүлэг тухай. «Тоёон». «Мүнхэ харьдаг». Шүлэгэй ритм. (2 час)

Цэдэн Галсанович Галсанов «Табан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ» (2 час)

Пейзаж ба тэрэнэй үүргэ.

XX зуун жэлэй 2-дохи хахадай буряад уран зохёол

Д.Батожабай «Багшанин хэн бэ?» (6 час.)

Туужа гэжэ юун бэ гэхэн ойлгосо үгэхэ. Д.-Р.Батожабайн творчество тухай мэдээ үргэдхэхэ. Ажабайдал туужын бодото үндэһэн. Зохёолой нэрын сэхэ ба далда удха. Байсаални, ажабайдалай, тоонто шотагай, түрэл зоной, үетэн нүхэдэй, хүн бүхэнэй хүмүүжэхэдэ багшань болодог гурим.

«Нэрэ хухаранхаар, яһаа хухара» гэхэн оньһон үгын удха зохёолой удхаар тайлбарилха. Зохёолой нравственна, этическэ, эпическэ ба лирическэ таланууд ба образуудынь. Бэшэмэл хүдэлмэри.

Класснаа гадуур уншалга. М. Самбуев «Минин таабай», «Һайн даа, Урбаан таабай» гэхэн шүлэгүүд. (1 час)

Шүлэгүүдэй цикл тухай ойлгосо. Буряад хүбүүнэй философско удхата образ. Гүнзгы философско удхатай, үргэн дэлсэтэй уянгата образууды зохёохо шэнэ ёһо гуримай бии болон бүхэжэлгэ.

Н. Дамдинов. «Өөрөө урдатнай энэб...» гэхэн статья. «Декабристын бэлэлэг» (5 час)

Творческо практикүм. «Декабристын бэлэлэг» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри. (1 час)

Цырен Раднаевич Галанов «Саран хүхы». (6 час)

Уран зохёол бэшэхэдээ, домогууд, оньһон үгэнүүд, таабаринууд гэхэ мэтэ аман зохёолнууды хэрэглэлгэ-уран зохёолой нэгэ ёһо гурим, заншал.

Творческо практикүм. Ц. Галановай «Саран хүхы» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри. (2 час)

Ч.-Р. Намжилов. «Арбан табанай һарын толондо...» (2 час)

1. Тайлбарн бэшэг

Тус программа гүрэнэй Федеральна стандарт, Буриад Республикын Нуралсалай болон эрдэм ухаанай министрествын туршалгын программа дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Буриад дунда нургуулида түрэлхи литература нуралсалай предмет болгогдожо, үзэгдэжэ байдаг гээшэ. Энэ программа мүнөө үеын ФГОС баримталан, 9-дэхи классай «Бэлиг» хэблэлээр гараһан С.А.Ошоровагай, Ц.Б. Цыденовай зохёһон «Буриад литература» гэһэн номдо таарууланхай.

Программа нимэ хубинуудһаа бүридэнэ: тайлбарн бэшэг, нуралсалай программын онсо шэижэ, материал шэлэн абалгын заршам, нуралсалай түсэбтэ үзэхэ зүйлэй эзэлһэн нуури, нуралсалай буриад хэлэ, литература гүйсэд шудалхын тула личностнэ, метапредметнэ болон предметнэ дүнгүүд, программын байгуулга ба удха, календарно-тематическа түсэб, нуралсалай методическа хангалга, хабсаргалга.

6-9-дэхи классай литературын курс нурагшадые уран зохёол абьяастайгаар уншаха дуратай, ходорхойгоор, тодо зүбөөр уншаха шадабариннь хүгжэхэ, уншаһан зохёолоо ухаандаа буйлуулан, удхыень зүбөөр элирүүлэн ойлгодог, һонирхолог болгохоһоо гадна нурагшадай зохёол шудалан, шэижэлэн үзэхэ эхин дадалнуудые бүридүүлхэ, түрэлхи литература тухайгаа юрэнхы мэдэсэтэй болгохо гэһэн **зорилгонуудые** табина.

Литература үзэлгын гол шэглэлыннь гэбэл, уран һайханай литературые үгын искусство гэжэ шэижэлэн үзэлгэ болоно. 9-дэхи класста текстнүүдэй удхаар зүбөөр гаргажа нуралга гэһэн зорилго табигдана. Литература шудалан үзэлгэ 9-дэхи класста ехэ удха шанартай. Урда жэлнүүдтэ ойлгожо абаһан мэдэсэ, шадабарн бүридхэгдэжэ ябталагдана ба нурагшадые историко-литературна курс үзэлгэдэ бэлэдхэнэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, 9-дэхи класста литература үзэлгын нэгэ шата дүүрэжэ, нүгөө шатада оролгын бэлэдхэл эхилнэ.

7-8	Ц. Галсанов. «Табан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ».	2 сэг	Фронтальна – Ц. Галсановай «Табан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ» шүлэүүдые уншаха. асуудалнуудта харжуулаха. Индивидуальна- текст дээрэ ажал.	Уран шүлэгийн оршуулагийн ябуулгата. зохёолнуудайн сэдэб, жанрта анхаралаа хандуулаха.	«Хэнгэргэ» гэбэн шүлээй удха дээрэ хүдэлхэдөө, уран шүлэгшэ түрэл оронойнгоо байгаалине магтан дуулана гэжэ тобиюул гаргаха.	Уран уншлага үнгэргэхэ. зурагаар хөөрлэдөө эмхидхэхэдээ, Ц. Галсановай санаша басагадай дүрэ, мүн угтэбэн зураг дээрэхи дүрэ зэргэжүүлэхэ.	Иютагийн гаа горхон тухай эссе бэшлэхэ.	гэжэ жэшэнуу дээр баримтал ха.
9-10	XX зуун жэлэй 2-дохн хихадай бураад уран зохёол. Д. Батогобай «Багшанин хэн бэ?» «Нэрээ хухаранхаар, яһаа хухара», «Түрүүшын үдэрнууд».	2 ча с	Фронтальна – (55-62 н.) бэст даагтад уншаха, зохёолтой эхилдэ Чулуун- Батын абарн зангай онсо шэгжэнуүдтэ анхаралаа хандуулаха. Индивидуальна- текст дээрэ ажал	Бурагтад хоёр хоёроороо хубааржа, түрүүшын графа соо бэшгэгч энэ сэдэбээр би юу мэлэхэбн?	Тус бүлгүүдэй удхаар хүдэлмэри ябуулхалаа, гол геройн ажабайдал урдань ямар байгаа, ямар бэрхэлгэлнүүдые дабжа, тэрэ зүб харгыда орооб гэбэн асуудалнууд дээрэ тогтохо.	Ажабайдал соогоо ямар юумэ хэжэ болохогүйб, бурагсалдаа ямараар хандаха ёһотойб гэжэ ойлгуулаха шухала.	Шүүмжэ лэн- тайлбарил гын хөөрэл дөө үнгэргэхэ.	
11- 12	Д. Батогобай «Багшанин хэн бэ?», «Хөөр атаман», «Жаргал гэшигэ юун гэшигэб?»,	1 сэг	Фронтальна – «Хөөр атаман», «Жаргал гэшигэ юун гэшигэб?» гэбэн бүлгүүдэй удха тайлбарилан, уншанын арга хэрэглэн уншлага, Бүлгөөр- ном соо	Зохёолшо- Дүрэ Уншагча гэбэн шэгшээр Чулуун- Батын дүрэ зураглахалаа, шүүмжэлэн бодожо үзэлгын арга хэрэглэхэ.	Холбоо хэлгэлгээ хурсалдаха, Аман хэлэгч дээрэ ажаллаха.	Хүснэг дээрэ хүдэлмэ- ри. Синквейн зохёолго.		

<p>гэгээрүүлэх ажлаабуулга. А. Игумнов болон бусад гэгээрүүдэгшэд тухай.</p>					харуулах.			
<p>4 ХХ зуун жилдэй 1-дүхи хахадий буряад уран зохиол. Уянгата болон уянгата-үргэлжилсэн зохиол. Мүнхэ Сарьдаг (Б. Ц. Найдиегов) «Саянам», «Саяндаар»,</p>	<p>1 ча е</p>	<p>Индивидуудын хүдэлмэри- тобишо конект бэшхэ. Бүлэгөөр- Уянгата болон уянгата-үргэлжилсэн зохиол уншаад, тон шухала зүйлнүүдывень шэлэжэ бэшхэ.</p>	<p>Бэшмэл ба аман хэлэнжэс зүбөөр хэрэглэхэ, бүрдэххэ.</p>	<p>Мүнхэ Сарьдагийн абыри ган, хүсэл эргэлтээ, ажалдаа хандаса, тэрэнэй түрүүшын уран зохиол шүүмжэлэгшэ байхан тухай тэмдэглэхэ шухала.</p>	<p>Һурагшатай өөһэдэдынь, һадамка элнрүүлэхэ.</p>	<p>Дэлгэрэн гы егэжэ харюу.</p>		
<p>5-6 Д. Дашинмаевий зохиохы зам тухай. «Тобон» гэрлэн шүлэг тухай. «Тобон», «Мүнхэ харьдэг», Шүлэгэй ритм.</p>	<p>2 ча е</p>	<p>Индивидуудын шухала мэдээсэлнүүдыве дэбтэртээ бэшхэ. Бүлэгөөр- бэе бэеэ шалгалта. Фронтальная- асуудашнуудта харюу.</p>	<p>«Тобон» шүлэгэй уран уншалта, ном еов үгтэрэн асуудашнууд дээрэ хүдэлмэри үнгэртэхэ.</p>	<p>Гансаарва мүн сүг хамта хүдэхэ шидэбэри олгохо.</p>	<p>Аман ба бэшмэл хэлэгтсэз хүгжөөхэ, дэлгэрэнгы харюу бэшхэхэ. (Д. Дашинмаев буряад уран зохиолой бүлэгий эхиндэ байсалан бэлэг түгэлдэр</p>	<p>Д. Дашинмаев үзэһэн харалан тухайгаа болотоор бэшхэхэ өрөлдө дөг һэн</p>		

13-14	«Багшанин хэн бэ?» гэгээн туужа тухай, туужын байгуулга, сюжет. Зохёолтой уран тодорхой зүйл.	2 саг	Индивидуальна- ном соо үгтэгийн статья уншаха. асуудалуудта харюусаха.	(графическа бүридхэлгэ)	Д. Батожобайн «Багшанин хэн бэ?» гэгээн зохиол реалитм шэгэлдэ хабаатай гэж тэмдэгтэхээр.	Ургаж ябахан залуу хүнэй ёстой хүнэй нэрэ зэргэтэй бололгодо анхаршана хандуулаха.	Үгын баялинг, бэшэмэл ба аман хэлэлгэт хүгжөөхэ. Уншаанаа оршон тойронхи байдалтай зэргэсүүлэн хараха.	Бэшэмэл хүдэлмэринд бэлдхэл.		
15-16	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Д. Батожобайн «Багшанин хэн бэ?» гэгээн туужаар бэшэмэл хүдэлмэри.	2 саг	Индивидуальна- бээ даагаад хүдэлмэри.	Зохёолгын сэдбүүд: 1. «Хүн болохо багана, хүлэг болохо унаганнаа». (Онһон үгэ). (Д. Батожобайн «Багшанин хэн бэ?» гэгээн туужаар. 2. «Ажал гэшэ жаргал» (Д. Батожобайн «Багшанин хэн бэ?» гэгээн туужын удхаар. 3. А. Окладниковай «ПВЗ» гэгээн зурагаар бэшэмэл хүдэлмэри.	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шалабары олгохо.	Зохёолгоёо уранаар найруулан бэшхэ. Бэшгээн ажалаа анхарилтайгаар шалгаха.	Бэшэмэл хүдэлмэрин.			

17	Классическая гадзуур уншалга, М. Самбуев «Мишин таабай», «хайн дая», Урбаан таабай» гэрэн шүтгүүд.	1 ча с	Индивидуальна-текст дээрэ хүдэлмэри. Бүтээгчир 1-дэхи бүтэг «Мишин таабай»: 2-дохи бүтэг «хайн дая». Урбаан таабай» уншалд, шүүмжлэл хэхэ, Фронтальна-асууданинуулга харюу.	М. Самбуев ямар дүрэ харуулиаб? Энэ дүрэ гансал бүриад уран зоёхон соо дайрвалдигар гү? Тандал энэ дүрэ найшан дана гү? Юунгэ?	Гансаарда мүн сүт хамта хүдэлхэ шатабарни олгохо.	Урбаан таабайе ямарар хандилда оруулнабга? Аман зургалалга үгэхэ.	Юундэ М. Самбуев энэ хоёр шүтэгчөө рөө хт итан уур таа хандилдаб? Асуудалда харюу.		
18-22	Н. Дамдинов, «Өөрөө урдатнай энэб...» гэрэн статья, «Декабристын бэвэлнг», 1-дэхи бүтэг: «Ородой филодой түүхэ бэштэгээ».	1 ча с	Индивидуальна-«Декабристын бэвэлнг» 1-дэхи бүтэг: «Ородой филодой түүхэ бэштэгээ» текст дээрэ хүдэлмэри. Фронтальна-зоёхондой уалха олгоожо, гол зурилдөөсөнб дшрүүэлгэ.	Зоёхон соохи үгийн боложо байхан үе сагта анхаралда хандуулха.	Тэрэ саг болон мүнөөнэй саг хоёр ямар илгагтайб гэжэ харуулхалда шуухала.	Георгиевскэ материалтай танилсуулжа, бурагшадай хэлгэлгэ зурилдөөн, сюжет, жанрууд: комеди, трагеди, драма г.м, олгоосондуудаар баян болохо тэргэтэй.	Ном соо үгтэрэн асуудал нууд болон даабарни нууд дээрэ хүдэлмэри үнгэрэгэхэ.		

9 класс. Буриад ангуура. II четверть. 14 сэт.

№ п/ п	Хэлээдэй сэдэб	Сэтг н хубая рн	Тугагшалай ажамбуудын инжэжэ	Харгалалдаан дунгууд			Шалгалт -ын түхэд- нууд	Болгор	
				предметтэ	личностно	Метапредмет- нэ		Түсэ бөө р	Боло то байда лаар
	Н. Г. Дамдинов «Декабрист тын бөхдөлгө», 2-дохи бүтэг; «Сибирини нүүхн халгануудлаар»	1 час	Индивидуальна-2-дохи бүтэг «Сибирини нүүхн халгануудлаар» (122-136 н.) ролдор уншигта, текст дээрэ хүтгэмэри. Бүтэгөөр-бэс бэс шигалда. Фронтальна- урха тайбарилха.	Тус бүтэг соо декабристнуудай хаана байхан тухай хэлтгэлтэб? Драмал гол болон элнрүүлжэ нураха.	Декабристнууд ажамбуудай хүшэр хүндэ бэрхэнтээнүүд ые ялга дабанаб? Героинуудай абари зан дээрэ арадан сэлхэжэ ябан илсэл гэргэхэ.	Өөрынөө нанамжа хэлэжэ нураха, жэшээгээр баталха. Интернет- ресурсе хэрэглэхэ.	«Сибирини рини нүүхн халгануудлаар» дээр гэһэн бүтэгтэй урха хөөрэлгэ, асуудалну урта харюуса ха. (136 н.)		
	Н. Г. Дамдинов «Декабрист тын бөхдөлгө» 3- дахн бүтэг «Сэлэнгэ мүрэнэй эрбелгэ».	1 сэт	Индивидуальна- » 3-дахн бүтэг «Сэлэнгэ мүрэнэй эрбелгэ» (137-152 н.) ролдор уншигта, текст дээрэ хүтгэмэри. Фронтальна- 3-дахн бүтэгтэй урха тайбарилха.	Аха дүүнэр Бестужевууд хэд тухай, ямар юумэн тухай хөөрэлдэнэб? Буриад нотал арал тухай Н. Бестужев ямар бололнуудтай байнаб? Н. Бестужевай хэлдэн бололнуудые тоболлолнуудые шүүжэ абаха.	Урхалын хөөрэхэ, тоболлол хэхэ, зохдохы шилбарилха хайжаруулха.	Н. Бестужев декабристнуудай буриадан хооһоор нагаалгүй гэжэ тэрэ юун дээрэлтээ ойлгооб? Декабристнууд хэнине «нэргэлтэб?» Хэл Россияни	«Декабристнууд буриадан орондоо» гэһэн сэдэбээр элдхэл- презента ни болдхэ.		

Ц. Галанов «Саран хүүхд» 7-8, 9, 10 -дахи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» 7-8, 9, 10- дахи бүлэгүүдэе уншаха, текстээр хүдлэмэри. Фронтальная- тус бүлэгүүдэй удха тайлбарилха.	7-8-дахи бүлэгүүдэй хуряангы удха хөөрэхэ, Виктор үбгэжөөл хоёр зэрлэг ангуушал тухай юун гэжэ хөөрэлдэнэб? Бэрынгөө һанамжа хэлэхэ. Жэнгэнуудээр баталха.	Уран зохёолшо ямар зорилготойгоор шанга дуутай ааларай өрфөн тухай үзгэдэл зураглан харуулнаб? Юун гэжэ бодонобта? Бодомжолго.	Энэ бүлэгэй эсхэтэ автор ямар аргаар уншагдайгай газ һонирхол хурса болгоноб? (205 н.) Тобшо харюу бэшэхэ.	Хуряангы бэшмэл харюу.
Ц. Галанов «Саран хүүхд» 11, 12 - дохи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» 11, 12- дохи бүлэгүүдэе уншаха, гол удхынь дамжуулха. Фронтальная- тус бүлэгүүдэй удхаар асууалнуудые зохёохо.	Гаани һахалга хоёрой хөөрэлдөө ролбор уншаад, удхынь хөөрэхэ. (208 н.) Зүгөөр ши бидтэ хоёрой арга сэхэ ондоо... (абзац)... юушые хэлэжэ үгэхгүй гэжэ һананаб.	Гаани һахалга хоёрой хөөрэлдөөнөө эдэ ямар зон гэжэ ойлгобот? Энэ юрын геройнуудта уран зохёолшын хандаса ямар байнаб гэжэ элирүүлэхэ.	Ц. Галанов туулгатай хала ямаршар зурагланаб? Туулган гэшэ үнэн дээрээ ямархан шулуун байнаб? (214 н.) Текст сооһоо уншаад, юундэ Викторгэ баярлаха баяр, хүсэл түрөөгүйб? Тус асуудалда харюусаха.	Ц. Галанов вай «Саран хүүхд» туужын һайн ба муу талын геройнуу дга характерн стикэ бэшэхэ.
Ц. Галанов «Саран хүүхд» гэдэн туужа тухай. Аралдай аман үгэ уран	2 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» гэдэн туужа сооһоо аралдай аман зохёолой зүйлнүүдэе оложо,	«Саран хүүхд» гэдэн туужаар тобиолол хэхэдээ, зохёолой Зохёогшо- Дүрэ –	Ц. Галановой «Саран хүүхд» гэдэн туужын фольклоризм	«Ц. Галанов вай «Саран хүүхд»	

			Дамдинжав «Лекторын бэлэглэгч» гэрэн зохёолоор).		Хэлэнийгээ Баялаг хэрэглэн, уншалбат зохёологчийн үлдэх, сэдэв дэлгэрэнгээр залалха ээрэгтэй.				
24	Ц. Галановай намтар, зохёоны нам. «Сарин хуучин» 1, 2-дoхи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна - Ц. Галановай намтар, зохёоны нам унилах, хуралынга конспект бэлэх. «Сарин хуучин» 1, 2- дoхи бүлэгүүдийг унилах, текст дээр хуульчилж, Фронтальна- 1, 2 -дoхи бүлэгүүдэй үлдэх тайлбарилха.	Ц. Галановай бүрэлд литературида орүүлхан үүрэг, термин «бурвал туурын мастер» гэж нэрлэдэг байхыг тэмдэглэх.	Ц. Галанов туурын эхэнд байгалин ямараар хуралдаг? Энд хүнэ зохёолог үйлэгтэй, гол үлдхатэй ямар холохотойб? гэрэн асуудалнуудта дэлгэрэнг харюу үгэх.	Салгалда зохёологч үйлэ яда үргэлжлэхэб гэж буралдал өйлдэнтөө наламжа, сэлхэг ухаан соонь бин болдон мэдэрэл тухай хэлэхэ ёһотой.	Тайлбар дан уншалт.		
	Ц. Галанов «Сарин хуучин» 3 4, 5, 6-дoхи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна- Ц. Галановай «Сарин хуучин» 3, 4, 5, 6-дoхи бүлэгүүдийг унилах, текстээр худалдур, Фронтальна- тус бүлэгүүдэй үлдэх тайлбарилха.	«Орон дэлхэй аргатай, эм дом дэбэттэй хд юм даа» гэрэн үгэнүүдэй үлдэх тайлбарилха. (180 н.)	Уран зохёоно итг хэлэг сөөгөн Гомбо- Доржо Убэнэй Бодол юм гэж дэлгэрүүлхэд нашаг? Наанал, Бодолоо дамжуулха.	Эргинг агуушдалдай гаралхан муухай хэрэгтэ, түдэнэртэй обарн зинда, үйлэ хэрэгүүдэг сэгнэлтэ үгэх.	3-6-дoхи бүлэгүүд ыс уншал, асуудалну үлдэх харюуса хд.		

<p>зохбогч соо,</p>		<p>гэдэнгэй дүүргэртэн үүргэ тухай олоод, дэбтэртээ бэшхэ.</p>	<p>Ушгаша гэдэн шэгдэл тобойлгон гаргах.</p>	<p>элгирүүлхэ.</p>	<p>харилсаан туужа соо ямаргаар зураглагданаб? Жэштэнүүлгэр баримталха.</p>	<p>хуьхы» гэдэн зохбол соо ардадай аман зохбол хэрэглэг г.д. тэрэнэй үүргэ» гэдэн минн- зохболго бэшхэ.</p>	
<p>30 - Хэдэгтэ хүгжөөгтэ, Ц. Галиновай «Саран хуьхы» гэдэн зохболоор бэшэмэл хүдэлмэри.</p>	<p>2 час</p>	<p>Хэдэгтэ хүгжөөгтэ, Ц. Галиновай «Саран хуьхы» гэдэн зохболоор бэшэмэл хүдэлмэри.</p>	<p>Энэ хүдэлмэри үнгэргэхэ хэдэн вариант дуралхагдана: 1. «Саран хуьхы» гэдэн зохболоор зохболгын эсдэбүүд: - Виктор Горовиной абарн загла болонон хуьбидалтанууд: - Гомбо-Доржо үбгэн – ёһотой ойн харуушан; - Хүн болон байгали хоёрон хоорондохн харилсаан.</p>	<p>Зохболгын түсэб табиха, юун тухай, хайшан гэжэ эсдэбээ задалжа харуулха, яаж тобишолог хэгдэхэб гэжэ ойигтуулха.</p>	<p>Һурагшид үгэдэн зохболоороо дунда тэртэн хэмжээнэй зохболго бэшхэ.</p>	<p>Хэдэгтэ хүгжөөгтэ, Ц. Галиновай «Саран хуьхы» гэдэн зохболоор бэшэмэл хүдэлмэри.</p>	

						онгохо		
4	Ц-Д. Хамаев, «Ута намарай сэлэг», 6 бүлэг	1 сэг	Индивидуальна хүдлэмэрин- тобишо конспект бэлтгэх. Бүлэгээр- 6-7 бүлэг уншаха	Бэлгэмэл ба аман хэлэлтэгэ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ.	Уран уншалга, сэлэг уншалга	Тайлбарилан уншалга.		
5	Ц-Д. Хамаев, «Ута намарай сэлэг», 7 бүлэг	1 сэг	Индивидуальна- 7-8, 9, 10- дахн бүлэгүүдые уншаха, текстээр хүдлэмэрин, Фронтальна- тус бүлэгүүдэй удха тайлбарилха.	7-8-дахн бүлэгүүдэй хураангы удха хөөрхү, Өөрынгөө һанамжа хэлэхэ, жэжээнүүдээр баталха.	Уран хөхбөлшө ямар эсрилгэтэйгөөр залуу набанайн зураглал харуулнаб? Юун гэжэ бодонобта? Бодомжолго.	Энэ бүлэгэй эсэгтэ автор ямар аргаар уншагшадийн гаа һонирхол хуржа болгоноб? Тобишо харюу бэлтгэхэ.	Хураангы бэлгэмэл харюу.	
6	Ц-Д. Хамаев, «Ута намарай сэлэг», Бухаадин үбгэнэй дүрэ, Туужын уянгата үлэбэн	1 сэг	Асуудалнуулые уншаха	Ц-Д. Хамаев, «Ута намарай сэлэг» хөхбөлөй Зөхбөлшө- Дүрэ – Уншалга гэгэн шэгшэл тобойлгон гаргаха.	Зөхбөлөй гол дүрэнүүд	Асуудалнуул- та харюусаха		
7	Ц-Д. Хамаев, «Ута намарай сэлэг», Туужын байгуулга	1 сэг	Энэ зөхбөлөй нэртэ ямар удха абажа ябанаб, яаж ойлгонобта? «Зөхбөлөй ноурнуудые ямар бүлэгүүдтэ хубааж болохоб?» гэгэн асуудалда харюусаха, харюуташ	Зөхбөл соохи үйлэи боложо байһан үе сагта анхаралаа хандуулга сэх аша үрттэй, Юуб гэхэдэ, тэрэ саг болон мүнөөнэй саг хоёр	геройн абарн зан, сэлхэлэйн, байдал задлан харуулха.	Түлэглээн схемэ зураха		

9 класс. Буриад литература. III четверть. 20 сэт.

№ или	Хэмжээгэй сүлээб	Саяг и хубаа рн	Гурцунтай ажлбуулгын шэжээ	Харамт даван дүнтүүд			Шалгалт-ын түхэл-нүүд	Болзор	
				прелемтнэ	личностно	Метипрелемт-		Түсэ боор	Боло то байл агаа р
1	Ц.-Д. Хамиев, «Ута намрай сэсгэе, 1 бүлэг»	7 саяг/ 1 саяг	Ц.-Д. Хамиевийн гавтар болон зохионы үзм тухай эгнэлдэл шалгах.	Бухалди үг-нэй байра байдал шэжээгээ	Конспект	Гансагараа мүн сүг хамта нүдэлхэ шадбарн олгоно	Үдэринөө, мэдэсгээ холбон хөөрлэх, тэргэсүүлэх.		
2	Ц.-Д. Хамиев, «Ута намрай сэсгэе, 2,3 бүлэг»	1 саяг	Иргэнидүгээдэй хүдэлгэдрөө- гобыно конспект бэшхэ. Бүлэгөөр- 2, 3 бүлэг уншад, тон шухдаа зүгшнүүдөөнө, шэжээг бэшхэ.	Бэшгэмэл ба аман хэлдэгсээ түбөөр хэрэглэхэ, бүрдлэхэхэ.	Зохёолонй шэжээгээ хэхэ анхл дэлдэ үргэлжэлүүлэхэ, гүнгэгээрүүлэхэ	Холбоо хэлдэгсээ хүрээлхана, Амин хэлдэгсээ дээрэ ажаалаха.	Тайлбарнилан уншадга.		
3	Ц.-Д. Хамиев, «Ута намрай сэсгэе, 4-5 бүлэг»	1 саяг	Иргэнидүгээдэй хүдэлгэдрөө- гобыно конспект бэшхэ.	Бүлэгөөр- 4,5 бүлэг уншад, тон шухдаа зүгшнүүдөөнө, шэжээг бэшхэ.	Түүхын баримтнууд	Гансагараа мүн сүг хамта нүдэлхэ шадбарн	геройнуудта характеристи кэ бэшхэ.		

		төвшлөхө.	ямар илгаатайб гэжэ харуулха шухала.				
8-9	Творческо практикум. Ц-Д. Хамаевай «Уга намарай сэгэ» намарай сэгэ» гээн зохёолоор бэшэмэл хүдлэмэри. (2 час)	2 саг	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Ц-Д. Хамаевай «Уга намарай сэгэ» гээн зохёолоор бэшэмэл хүдлэмэри.	Энэ хүдлэмэри үнгэргэхэ хэдэн вариант дуралхагладна	Зохёолгын түсэб табиха, юун тухай, хайшан гэжэ сэдбээ задалжа харуулха, яажа тобишолол хэндэхэб гэжэ ойлгуулха.	Зураглалд үзээн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээгэй зохёолго бэшэхэ.	Зураглал
10-13	Классная гадуур уншалга. Балдан Насанович Ябжанов «Эхэ шоню»	3 саг	Индивидуальная- зохёол уншаха, текстээр хүдлэмэри. Фронтальная- тус зохёолой улха тайлбарилха.	Хун ба байгаали, Туужын уянгата үндэбэнининь.	Героин абари зан, сэдхэсэгэйн байдал задалан харуулха.	Хүн болон байгали байгали хоёрой хоорондох харилсан туужа соо ямарлар зураглагданаб? Жэлгээнүүдээр баримталха.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.
14	Дана-Дабал Жалсарасвич Мункоев «Эхэ тухай дуун»	2 саг	Индивидуальная- зохёол уншаха, текстээр хүдлэмэри. Фронтальная- тус бүлгүүдэй улха тайлбарилха.	Уран гөбөр уншаха, Уянгын гол нюур элнрүүлха.	Өөрын уран уншалгын дэдала дэлгээнүүдэхэ	Асуудалнуудга харюусалха.	Сээжэ, уран уншалга үнгэргэхэ.
15	М.Осодоев «Ууган хүбүүн» «Элнрхэг хабан»	5 саг / 1 саг	Индивидуальная- бүлгэ уншаха, текстээр хүдлэмэри. Фронтальная- тус зохёолой улха	Уран гөбөр уншаха.	Уншалга	Асуудалнуудга харюусалха.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.

9 класс. Буряад литература. IV четверть. 14 сэт.

№ н/н	Хүндээд эсгэб	Сая н хувиа рн	Буряадтай ажамбуулгын төлжэ	Харгалзгалын агуууа			Бэлгэт-		
				ирелметнэ	личностно	Метангелмет- нэ	ын түсэ- нүүд	Түсэ о боор	Бэлгэт о байда дээр
1	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдда»	1 сэт	Индивидуальное- бүлэг уншаха, текстээр хүлэмээрн, Фронтальна- түе зохиолой урха тайбариха.	Зохиолой урха, гол бодол заруууагэс бураха	Түүхын баримтанууд, геройнуудай дбарн зан, ажалдаа хандаса зургалдагга.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		
2	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдда»	1 сэт	Индивидуальное- бүлэг уншаха, текстээр хүлэмээрн, Фронтальна- түе зохиолой урха тайбариха.	Зохиол есохи үгийн боложо байган үе саяга инхарана хандуулга эсэ аша үррэгн.	Когнитивнэ карта	Түүхын баримтанууд	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		
3	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдда»	1 сэт	Индивидуальное- бүлэг уншаха, текстээр хүлэмээрн, Фронтальна- түе зохиолой урха тайбариха.	Зохиолой ирелметнэ хэхэ инха далай үррэгжүүлгүнэ, гүнзгээрүүлгэ	Дэин хүтэй ба арал юмной ажайбайдала.	Хүн оное байдала.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		
4	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдда»	1 сэт	Индивидуальное- бүлэг уншаха, текстээр хүлэмээрн, Фронтальна- түе зохиолой урха тайбариха.	Узлэгн төмөгс хэр ойлгохойноо шалгата, мэдэсгэ хэрэгдэлгэ	Буряадсанай түсэй талнока бураха, тэрэнээ хэрэгдэлгэ	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		
5	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдда»	1 сэт	Индивидуальное- бүлэг уншаха, текстээр хүлэмээрн, Фронтальна- түе зохиолой урха	Уран гоёдор уншалга үнэргэсэ, үгтэйгн асуулинүүлгэринэ	Шүлэгтүүдэй гол урха- Эхэ орондоо	Шүлэгтүүдэй урал уншалга, сээжэ уншалга.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		

	Нахал»		Фронтальн-асуудалнуудга харюу	Асуудалнуудга харюусаха.	Өөрын уран уншлалтын дэдлэл дээшлүүлэхэ	хөөржэ шадаха, сэтгэхэ.	замаар Интернет сооноо материал оложо, ашигхэл бэлдэхэ.	
12	Б. Эрдэнесэлэй уран найханай юртэмсэ «Хазар хара нахал»	1 саг	Индивидуальн- текст дээрэ ажал Бүлгөөр- бэе бэеэ шалгалта Фронтальн-асуудалнуудга харюу	Уран гоёор уншаха. Зохёолой нэрэ тухай хөөрөлдөхэ. Уянгын гол нөөр элнрүүлэхэ. Шүлэг соохи гүн ухаанай бодолнууд тухай шүүмжэлэн хэлсэхэ.		Арад зоной сээсн мэргэн ухаан. Аман зохёолой поэтикэ хэрэглэгэ.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.	
13	Б. Эрдэнесэлэй уран найханай юртэмсэ «Хазар хара нахал»	1 саг	Индивидуальн- текст дээрэ ажал Бүлгөөр- бэе бэеэ шалгалта Фронтальн-асуудалнуудга харюу	Зүжэг соо харуулагдан үе сэг тухай хөөрөлдөхэ. Зүжэгэй нэрын удха дээрэ хүдэлхэ.	Шинэ юумэ мэдэхэ элдэл үргэдэхэ. Ганслараа мүн суг хамга хүдэлхэ шалабары олгохо	Үзэбнөө, мэдээсэ холбон хөөрэхэ, зэргэсүүлхэ.	Словарна хүдэлмэр и	
14	Творческо практикум, бэшмэл хүдэлмэри.	1 саг	Хэтэлэ хүтжөөсгэ.	Энэ хүдэлмэри үнэргэхэ хэдэн сэдхэбүүд дуралхагдана	Зохёолгын түсэб табиха	Бурагшад үзэбн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээнэй зохёолго бэлдэхэ.	Зохёолго	

			тайлбарлах.	шүүмжлэгэд хэсэг.	дүрлэл- ямар аргаар гаринад гэж динрүүлэхэ хэрэгтэй.	Амин хэлэлтэ хутжөөд гү.			
6	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдаа»	1 сэт	Индианчуулына- бүлэг уншиха, текстээр хүдэлмэри, Фронтальна- тус зохиолой удха тайлбарлах.	Арадай ажыри зан, хүсэл эрмэлзэл, ажылыа хангася	нургагшалай өөһэдынь һанамжа динрүүлэхэ.	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.	Сээжэ, уран уншанта үнгэргэхэ,		
7	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдаа»	1 сэт	Индианчуулына- бүлэг уншиха, текстээр хүдэлмэри, Фронтальна- тус зохиолой удха тайлбарлах.	Зохиолой удха, гол болой динрүүлэгэ бураха	Гансаарал мүн сүг хамта хүдэлхэ шалабарн олгохо	Асуудал тайбжа бураха, юмчүгэй нарин хоолоо харважа, өөрын һанамжа хэлгэхэ	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу,		
8	Б.Шойдоков, «Дайсанай ара талдаа»	1 сэт	Индианчуулына- бүлэг уншиха, текстээр хүдэлмэри, Фронтальна- тус зохиолой удха тайлбарлах.	Үгэйн төмсгэ хэр айлыгболоо шалгалта, мэдсэсэ хэрэгтэнтэ	Гансаарал мүн сүг хамта хүдэлхэ шалабарн олгохо	нургалсалай түсэб тайбжа бураха, тэргэнтэ хэрэгтэнтэ	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу,		
10.	Творческо практикум, бэшгэмэл хүдэлмэри.	1 сэт	Хэлэлтэ хутжөөгтэ, «Дайн хүтэй ба арад зондой ажыбай, дэлдэе гэрэн сэдэбээр бэшгэмэл хүдэлмэри.	Үгэйн төмсгэ хэр айлыгболоо шалгалта, мэдсэсэ хэрэгтэнтэ	Зохиолтын түсэб тайбиха, юун тухай, хайшан гэжэ сэдэбсэе ядалжа харуулхаб гэжэ ойлгуулаха.	нургалсалай үгэйн зохиолоороо дунда тэргын хэмжээнэй зохиолго бэшгэхэ.	Зохиолго		
11	Б. Эрдынесэй уран найханай көртэмсэ «Хатаар хара»	1 сэт	Индианчуулына- текст дээрэ асаа	Уран гобор уншиха, уянгын гол ноур динрүүлэхэ.	Өөрын уран уншалтын далада дэлгэвүүлэхэ	Бэлт хүчүүдэй ба өөрын уншалангаа шалгаха.	Б. Эрдынес- ей зохиолны		

4. Нуралсалай методическа хангалга

1. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Хоёр хубитай, нэгдэхн хубн. 9-дэхн классай нуралсалай ном- хрестомати.
2. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Хоёр хубитай, хоёрдохн хубн. , 9-дэхн классай нуралсалай ном- хрестомати.
3. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Методическа дуралхалнууд
4. Буряад нургуулнин программнууд, «Буряад литература» 5-11 классууд, Улаан- Үдэ, 2008 он;
5. Буряад хэлэн болон литератураар дунда нургуулнин нуралсалай заршам, Улаан- Үдэ, 2004 он;
6. Цыренова Ц.Б. «Булагай эхин»: Үхибүүдэй хрестомати, 2-дохн хэблэл, Улаан- Үдэ, 2008 он;
7. Буряад хэлээр, уншалгаар, буряад литератураар нуралсалай мэдээ, шадабарн, дадал сэгнэхэ эрилтэ, Улаан-Үдэ, 2007 он.
8. Э. Дугаров «Шэлэгдэмэл зохёолнууд», . Улаан-Үдэ, «Бэллг», 2011 он.

Шэлэ оюол арга:

1. Компьютер
2. Проектор
3. Интерактивна самбар
4. «Буряад хэлээр сахим нуралх ном»
5. Буряад уран зохёолой соносохо номой бан (аудиобиблиотека)

Шалгах хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- М-тест
- Электрон номой тестнууд

Интернет оюол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральний портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru>-Министерство образования и науки РФ
- <http://www.fcy-dalen.org>
- <http://www.nomofan.org>
- <http://www.ict-edu.ru> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.kritika-edu.ru> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
- <http://fciog.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.gkwo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.

4. Нуралсалай методическа хангалга

1. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Хоёр хубитай, нэгдэххи хуби. 9-дэхи классай нуралсалай ном- хрестомати.
2. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Хоёр хубитай, хоёрдоххи хуби. - 9-дэхи классай нуралсалай ном- хрестомати.
3. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ. «Бэллг» 2018 он; Методическа дуралхалнууд
4. Буряад нургуулнин программанууд. «Буряад литература» 5-11 классууд. Улаан- Үдэ, 2008 он;
5. Буряад хэлэн болон литератураар дунда нургуулнин нуралсалай зарнам, Улаан- Үдэ, 2004 он;
6. Цыренова Ц.Б. «Булагай эхин»: Үхибүүдэй хрестомати, 2-доххи хэблэл, Улаан- Үдэ, 2008 он;
7. Буряад хэлээр, уншалгаар, буряад литератураар нуралсалай мэдгээ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ, Улаан-Үдэ, 2007 он.
8. Э. Дугаров «Шэлэгдэмэл зохёолнууд», . Улаан-Үдэ, «Бэллг», 2011 он.

Шэнэ онол арга:

1. Компьютер
2. Проектор
3. Интерактивна самбар
4. «Буряад хэлээр сахим нуралса ном»
5. Буряад уран зохёолой соносохо номой нан (аудиобиблиотека)

Шалгах хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- М-тест
- Электрон номой тестүүд

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральний портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/Ministryedu> образования и науки РФ
- <http://www.buryat-elen.ru>
- <http://www.narmonline.org>
- <http://www.it-edu.ru> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.kpmo.y-edu.ru> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
- <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.tkmo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.